

Seat No. : _____

DR-107

December-2013

B.A. (Sem.-I)

EC-II (105) : Sanskrit

(Panchtantra)

पञ्चतन्त्रे-काकोलूकीयम्

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

सूचना : प्रश्नपत्रमां छापेलो प्रश्नज उत्तरवडीमां लभो :

Instruction : Write the same question number in answer-book as mentioned in the question paper.

1. (अ) 'शशक-गजयूथय कथा' अने तेनो भोध. 7
(A) Moral and story of 'शशक-गजयूथय' 7
अथवा/OR
(अ) 'धूर्त ब्राह्मण छात्र कथा' अने तेनो भोध.
(A) Moral and story of 'धूर्त ब्राह्मण छात्र'
(अ) 'पिपीलाकाभुजङ्गम-कथा' अने तेनो भोध 7
(B) Moral and story of 'पिपीलाकाभुजङ्गम' 7
अथवा/OR
(अ) 'हेमहंस-कथा' अने तेनो भोध
(B) Moral and story of 'हेमहंस'
2. (अ) 'कपोत-लुब्धक कथा' अने तेनो भोध. 7
(A) Moral and story of 'कपोत-लुब्धक' 7
अथवा/OR
(अ) 'ब्राह्मण चौरपिशाच कथा' अने तेनो भोध.
(A) Moral and story of 'ब्राह्मण चौरपिशाच'.
(अ) पंचतंत्रना नीतिभोध अंगे विस्तृत नोध लभो. 7
(B) Write a detailed note on the moral lessons in Panchatantra. 7
अथवा/OR
(अ) नीयेनामांथी कोठपण भे विशे टूंकनोध लभो :
(B) Write the short note on any **two** of following :
(1) प्राणीकथानुं जवनलक्षी महत्त्व.
Importance of fables in life.
(2) पंचतंत्रमांथी प्राप्त थतो उपदेश.
Message from Panchatantra.
(3) विष्णुशर्मानुं जवन.
Life story of Vishnu Sharma.

3. (अ) नीचेनाभांथी कोईपण अक गद्यभंडनो अनुवाद करो. 4
- (A) Translate any **one** prose passage from following : 4
- (1) कस्मिंश्चिद् वृक्षे पुराऽहमवसम् । तत्राधस्तात्कोटरे कपिञ्जलोनाम चटकः प्रतिवसति स्म । अथ सदैवास्तमनवेलायामागत्योर्द्वयोरनेकसुभाषितगोष्ठया देवर्षिब्रह्मषिरार्जिषिपुराणचरितकीर्तनेन च पर्यटनदृष्टानेककौतूहलप्रकथनेन च परमसुखमनुभवतोः कालो व्रजति । अथ कदाचित् कपिञ्जलः प्राणयात्रार्थमन्यैश्चटकैः सहान्यं चक्रवाशालिप्रायं देशङ्गतः
- (2) अस्ति कस्मिंश्चिदधिष्ठाने हरिदत्तो नाम ब्राह्मणः । तस्य च कृषिं कुर्वतः सदैव निष्फलः कालोऽतिवर्तते । अथैकस्मिन्दिवसे स ब्राह्मण उष्णकालावसाने धर्मात्तः स्वक्षेत्रमध्ये वृक्षच्छायायां प्रसुप्तोऽनतिदूरे वल्मीकोपरि प्रसारितं बृहत्फटायुक्तं भीषणं भुजङ्गं दृष्ट्वा चिन्त्यामासूनमेषा क्षेत्रदेवता मया कदाचिदपि न पूजिता ।
- (ब) नीचेनाभांथी कोईपण बेनो अनुवाद करो. 6
- (B) Translate any **two** of following : 6
- (1) बहुधा बहुभिः सार्धं चिन्तिताः सुनिरुपिताः ।
कथञ्चिन्न वलीयन्ते विद्वद्भिश्चिन्तिता नयाः ॥
- (2) अनारम्भो हि कार्याणां प्रथमं बुद्धिलक्षणम् ।
प्रारब्धस्यान्तगमनं द्वितीयं बुद्धिलक्षणम् ॥
- (3) श्रूयते हि कपोतेन शत्रुः शरणावगतः ।
पूजितश्च यथान्यायं स्वैश्च मासैर्निमन्त्रितः ॥
- (4) शत्रवोऽपि हितायैव विवदन्तः परस्परम् ।
चौरेण जीवितं दत्तं राक्षसेन तु गोयुगम् ॥
- (क) नीचेनाभांथी कोईपण बे ससंदर्भ समजावो. 6
- (C) Explain with reference to the context any **two** of following : 6
- (1) दुर्बलैरपि बहुभिः सह विरोधो न युक्तः ।
- (2) अहो ! असारोऽयं संसारः । क्षणभङ्गुराः प्राणाः । स्वप्न सदृशः प्रियसमागमः ।
- (3) अहं कूरकर्मा चौरो दरिद्रब्रालणस्य गोयुगं हर्तुं प्रस्थतोऽस्मि ।
- (4) ननु स्वभावतोऽयमस्माकं शत्रुभूतः ।
4. नीचेनाभांथी गमे ते छ प्रश्नोना जवाब लपो : 12
- Write the short answers on any **six** of following : 12
- (1) पंचतंत्रना कोईपण बे तंत्रोना नाम जशावो ?
- (2) डायीअे धरामां शुं ज्ञेयुं ?
- (3) वृक्षनी अपोलमां कोण रडेवा आव्युं ?
- (4) मित्रशर्माने बीजा धूताराअे शुं कहुं ?
- (5) अडारथी पाछा इरेला आत्मशो दीकराना कृत्यनो शुं प्रतिभाव आप्यो ?
- (6) कभूतर दंपती अतिथिने शुं आपी तृप्त करे छे ?
- (7) योर अने वाणियानी कथाभां कोनुं स्वागत करवुं जेथेअे ते अताव्युं छे ?
- (8) अक्षराक्षसे आत्मशना वाछरडां केवी रीते अयाव्या ?

5. (अ) नीचेना प्रश्नोना जवाब योग्य विकल्प शोधीने आपो. 10

(A) Choose the appropriate answer from the following options : 10

- (1) 'पंचतंत्र'માં કોની વાતો આવે છે ?
(a) પ્રાણીઓની (b) રાજાઓની (c) દાનવોની
- (2) હાથી, સસલાં અને ચંદ્રની કથામાં યૂથપતિ ગજરાજનું શું નામ છે ?
(a) ચતુર્દન્ત (b) શુભ્રવર્ણ (c) ગજવક્ર
- (3) ધર્મહીન પુરુષો કોની જેમ બીજાઓની સેવા કરવા માટે સર્જાયા છે ?
(a) કૂતરા
(b) લુહારની ધમણની જેમ
(c) એકેય નહિ
- (4) અગ્નિહોત્ર ગ્રહણ કરીને રહેતા બ્રાહ્મણનું નામ શું હતું ?
(a) વિષ્ણુશર્મા (b) મિત્રશર્મા (c) ધર્મશર્મા
- (5) રાફડામાં રહેતા સાપનું નામ શું હતું ?
(a) લઘુદર્પ (b) અતિદર્પ (c) રક્તદર્પ
- (6) હરિદત્ત બ્રાહ્મણ ક્ષેત્રરક્ષક સાપને નિયમિત શું આપતો હતો ?
(a) ધાન્ય (b) દૂધ (c) પાણી
- (7) ચિત્રરથ રાજા પાસે સિપાઈઓથી રક્ષાયેલું શું હતું ?
(a) ધન ભંડાર (b) પદ્મનુ સરોવર (c) ઘોડાગાર
- (8) કબૂતર શિકારીની કથામાં કોનો મહિમા બતાવવામાં આવ્યો છે ?
(a) કર્મનો (b) ધર્મનો (c) અતિથિનો
- (9) મુખ્યકથામાં કાગડાઓના રાજાનું નામ શું છે ?
(a) શુભ્રવર્ણ (b) મેઘવર્ણ (c) રક્તવર્ણ
- (10) ચંદ્રના બિંબમાં રહેતા રાજાનું નામ શું છે ?
(a) ધનદત્ત (b) વિજયદત્ત (c) ધર્મદત્ત

(બ) જોડકાં જોડો. 4

(B) Match the following : 4

अ	ब
(1) महाकायः	(1) રાફડો
(2) वल्मीकः	(2) વહાલો
(3) लोहकारः	(3) મોટા શરીરવાળો
(4) वल्लभः	(4) લુહાર

